

Գերագալթանի սոյն նամակն է և կամայ
Համառոտ կը շարունակէ գործակցել
Աղբ. Առաջնորդարանին, ի բարեբա-
ման վարձարանին, Այս անձին Հիւս-
նի. Մանուկի աղբարանը համար բրած
զոհողութիւնն չնորհալով իրեն աւար-
ժանն են. զի Անձին իւր կարող-
ութիւններն, իւր քանակ, իւր ժա-
մանին անխնայ զոհեց իւր տանին, առանց
Մանուկի աղբարանին կենսական շահուցի,
Միջակէ վարձարան երբ կը տես-
նէ թէ Գերագալթանի նամակն եւ
սպասարանը Հայկական, Հայր երկ-
ուս վարձարան իր բանակ և հանգա-
նակութիւնն առաջ իր տանին, առանց
իրեն ընդունի կառավարել միտուն
Հիւսնի. Մանուկի աղբարանը առաջ-
նակաբ. եօթն անձանց անտարբեր,
Անձինքն սոցա պարագային նշանակե-
լով, և կը հետագրէ երբեք գործող նա-
խարարութեան և Գործընդիմ իրաւա-
լին թէ Հիւսնի. Մանուկի Հայր, Հա-
կառակ օրինաց հանգանակութեան
ստանի կը հաւանի, նպատակներն ալ եւ
աւարտ ապացուց իրենց ցրուած ապագայ
թիւնը մի օրինակով բոլոր է, ի պատան-
ջիկ հարկին կրնամ ցոյց տալ: Ներ-
քին գործող Նախարարութիւնն հրա-
ման կրնէ Գործընդիմ կառավար-
ութեան հարկ երաժ ընդունի ընդ,
կուսակալն ալ Մայաթիւր կառավար-
ութեան կը յանձնէ ինքնիր. Մայա-
թիւր աղբարանը երբ կը լսեն այս երե-
ւոյթները, Գերագալթան. Առաջնորդ-
արանակ Սրբազանն անմիջապէս իւր
կողմէն անձ մը Հիւսնի. Մանուկի
զորէ կատարեալ տեղեկութիւն տա-
նալով Հայր, Նոր անձը գլխիւր առնե-
ն Գործընդիմ կրնէ լեռնային կամ
նեղիկէն և Գործընդիմ և միայն յայն-
ժամ, պիտի կրնանք յայտնել անձն
շաւիկ որով պարտին հետեւի մը ջանք
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

միջոցին Միջակէ վարձարան հոն տեղ
կը գտնուի. եւ որովհետեւ ինչեւ
ուսուցանողը պարտաւորուած պահանջն
փայտայի փուլ փակցուած չէ երբ,
պայտոնեան կը բանալ պահանջը. Մի-
ջակէ վարձարանն ուսուցանողը իր կար-
գալ. Գերագալթան բան է կրնէ պա-
տանեան լուր կուտայ Մայաթիւր,
սակերի կարապետ աղան եւ գործ պա-
տանին կը ձեռնարկուին, ընդունին
կըլլայ, և անեղ կարճակտեան կարա-
պետ աղան եւ պատանին:

ՀԱՅ ԲՈՂՈՔԱԿԱՆՈՒԹԵԱՆ

Ա. Միջակէ փայտի և ինչոյն զոր կու-
գամ ընդունի. Պարտ ջանամ լինիլ այնքան
զգուշացող որքան անկողնակալ, սակայն
և այնպէս կը փայտե թէ օմանց նախա-
պարտաւորեալ և այլոց զիւրապետ-
ութիւններ յայտնալ փրկուողով. Փաստը
կան որք, որովհետեւ փայտութեամբ ալ որ
լինիլ տեղ գտնուի հոգ տանին, գաւա-
նան հարուստ տպարարութիւն կը գոր-
ծեն, այնքան ծանր են:

Ներկայ ուսումնասիրութիւն մ'է մեր
բողոքական եկեղեցւոյ ծաղման, ընթացիկ
և ներկայ վիճակին վրայ, և նպատակ ու-
նի նշանակել զորոշուածութեան լուսաւոր-
ութիւններն:

Ոմանք կ'ըսեն թէ ի դէպ չէ մեր
եկեղեցւոյ ինքնութիւնն իւր բոլոր պարզու-
թեան մէջ ի հրապարակ հանել, մի գուցէ
յուսակալներ. Բայց ինչ անուշ ըսն ան-
գէպ կը թուի թողուլ մեր ժողովուրդը
այսպէս անգիտակց իւր գոնեակա կա-
ցութեան: Թող անհնալ ինչ երեւի ճիշդ
որովոր որ է, յայնժամ, և միայն յայն-
ժամ, պիտի կրնանք յայտնել անձն
շաւիկ որով պարտին հետեւի մը ջանք
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

Այսինքն ուրեմն ինչոյն երկու Պարտ ըն-
կերտութեան միջոցաւ գործունեալ-
ութեան այն ժամանակակից որ նախկինաց
է բողոքականութեան ծաղման առ Հայս:

Ներկայ դարուս առաջին քաղաքային մէջ
որ անկրկնաբար միջոցաւ երեւում
տեղի ունեցած է առ մեզ. Նոցա կանո-
նաւոր գործունեութիւնն կը սկսի 1831թ.
ի 4. Պոլսի, Կ'երեւի թէ առաջին միջո-
նաբ. ճշգրիտ ծրագիր չունէին իրենց
գործունեութեան ամեն կողմերէ վերա-
բերութեամբ, այլ, իւր պարզ աւետարա-
նչներն սկսան պարտաւորուել հոգեւոր
խորհուրդ և կրօնական գրականութիւն
ծառայելու արեւելեան քրիստոնէից մէջ
և երեւի հայր է, արեւելեան եկեղեցւոյ
անհանգիստութիւնն դուրս եւս:

Պարտին երախտալիսութեամբ ըն-
դունիլ թէ բողոքական միջոցաւ աշ-
խատութեան յարդուութեան հայկական
ճիւղով աղբարանութիւնն և Հայ ազգի
զգայն կայաց պատկան թախարհներու
գէտ:

Նոյնպէս անուրանալի է թէ Հայք լաւ ըն-
դունուելով ըրին միջոցաւ, ի պատ-
րաւրեցն յետեւ ուսման «Christianity
revived in the East» կոչուած գրքէն, որ
նոյն ինքն միջոցաւ գործ է, հետեւ-
եւ լինել կոչումներն կը յանձնեմ ըն-
թացից ուղարկութեան: «Ո՛ր սակաւ
բարձրաստիան վարդապետը եւ եպիս-
կոպոստը Հայ եկեղեցւոյն, որոն ոմանք
մեզ ծանօթ էին յայնց հետ, կը գտնու-
ուին այս ատեններ (1835) ի մտերմ-
կան սերտ յարաբերութեան ընդ միջոց-
ընդ:» — «Մատթէոս (յետոյ Պարտիւրը)
Պարտին առաւելու, յայտնալով Պա-
թիւրի զիւրեղն միջոց էր, եւ մեր
միջոցաւ վարձարան թախարհներն, երբ
ի Պոլսու հաստատուեցաւ, յատուկ նա-
մակաւ արտադրեց ընդ քան զորոշուած
բողոքականութեան զգացման, և յորժամ
Մի. ճնայողը այնից նմա, իւր ժամա-
նակ, սակաւ մի յետոյ, յայտնալով իւր
գոհունակութիւնն յայնց Մատթէոսը
կրտաւորութեան զոր միջոցաւ
նոր հաստատու էին ի Պոլսու:» — «Եւ
կրտաւորութեան կը յայտնալին մեր տուե-
լուց, սոցա մին ինքնարիւր առաւելուց որ հը-
րաւարակները նոր եւ վերաբնակեալ աշ-
խարհաւոր նոր կտակարան, և առ այս
500 գոհունակութեան շահին կը տես-
նուի ըսն զորոշուած աղբարան վարձարան-
ներն զորոշուել ի Պարտիւրարաններն» արա-
մաթիւր քաղաքներու միջոցաւ իւր խո-
ղորդակութեան մեր կրթական աշխատ-
ութիւններ: — Անտոյր լաւ չէր լըն
թէ այս եպիսկոպոս կամ այլ վարդապետ
պարզ աւետարանական քաղաքային կը խո-
սի:

Յայտնի կ'երեւի թէ Հայ եկեղեցւոյն
նոյն զիւրեղն հանգել միջոցաւ լոյ թիւլ-
ուածութիւնն էր, այլ կամուր և արտա-
գործակութիւնն, ծաղման ոչ ի նոստա-
տութիւնն արտաքին պարագայից, այլ ան-
հոգի և լուսաւոր հաստատութիւն: Մին ի նո-
ցանէ ինքնոյնտար կը մասնակցէր աշխա-
րհաւոր շարքի ի նկատման զուս: Երեւի
այլ ոմն (100) ուսումնալ վարձարան մի
մէջ Մ. Փրոց գաւ կ'ուսուցէր. Առաջնորդին
առաւելուց պարտաւորութեան իրաւունք
կը շնորհէր անանկն անս մէջ Մ. Գիւրգ-
կարապետ և աղբարան ժողովման:

Այս ընթացք պատուարէր իր Հայ եկե-
ղեցւոյն աղբարանը որ հայկական պարտութեամբ
ընդունած էին օտար աւետարաններն և
երախտալով համակրութեամբ քաղաք-
ային ինչ զայն իրենց կրթական և աւե-
տարանական գործունէ մէջ, ծայրակարգ
էին միջոցաւ գործունեութեան մա-
նաւորակ շնորհաւորութեան արժանի
ընթան:

Երբեք ընթացքի մէջ, էր բողոքականու-
թիւնն մասն գտաւ առ Հայս:

Միջակէ վարձարան կ'ըսեն թէ Երեւն ծրագրի
մէջ չկար Հայ եկեղեցւոյ մէջ բաժանուել
յուսակալ բերելու աշխատելու Ուրեմն ոչ,
Հայրն միջէ ուղեցին իրենց Հայրն ին-
կեղեցւոյ բաժանուել. Երբեքն ուր
աւետարանն սա է թէ Հայ եկեղեցւոյն աշ-
խատութեան կողմնէ հարածանք և շա-
րաւար վարձարան առ «աւետարանական
եղարան» հարկ բրտ. որ հարածանք բաժ-
նուին աղբարան եկեղեցին: Յայտնալով
հարածող իշխանութիւնն է, հայկին որ
իւր ոչխարներն զորոշուել փարտուել ու-
գած է զհոսե փոխել համար:

Բայց այս պատկան խոստովանել է
և վեր ի վերջ, Սեւեք ուսումնալ հար-
ածանք, բայց կը հարցնենք թէ հարածանք
ինչ պատճառներէ ծագեցաւ: Պէտք է
ցոյցնել թէ ինչու Հայ եկեղեցւոյն
համակրի գործունեութիւնը, գոհունա-
կութիւնը, մտերմական սերտ յարաբե-
րութիւնն և բարեկամական զգացմանը
տեղի տուին հայկականութեան և հայաժա-
նուր: Պատմական իրողութիւնն է՝ այս որ
իւր լուսարեւութիւնն կը պահանջէ:

Արեւելեան ամերիկեան աւետարանալ
զիւրեղ փայտի կը յայտնէ ի կ պահանջը
միջակային խոսեցութիւնն, Փորք անգու-
շակութիւնը կ'ըսեն ի փառնել զեւ գո-
յացեալ բարեկամական յարաբերութիւն-
ներն: Եւ ինչ քան կարար այնպէս փառ-
գել այս յարաբերութիւնն որով անգու-
շակ միջակային լուսարեւութիւնն հար-
ածանք Հայ եկեղեցւոյ: Արեւ, պարտիւր
զուտութիւնն թէ գոհունակ էր միջոցաւ
զուտութեան փոխարեալ շաւիկն ան-
խոտոր ընթանալ: Անեղ ալ փառն զի
կար չէր, սխալական և անխառն ինչ,
մասնաւոր որ Աւետարանի լուսնի հետ
կը կրնէ իրենց բողոքական նախապա-
շարունակը — զի իսկ բողոքական նա-
խապաշարունակը ինչպէս կան հոռուա-
կան և լուսաւորական նախապաշար-
ունակը, ունէին նաև իրենց երկրին իւր
յայտնական լոյսը: Այսպէս անհանգիստ
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

Երբեք ընթացքի մէջ, էր բողոքականու-
թիւնն մասն գտաւ առ Հայս:

Միջակէ վարձարան կ'ըսեն թէ Երեւն ծրագրի
մէջ չկար Հայ եկեղեցւոյ մէջ բաժանուել
յուսակալ բերելու աշխատելու Ուրեմն ոչ,
Հայրն միջէ ուղեցին իրենց Հայրն ին-
կեղեցւոյ բաժանուել. Երբեքն ուր
աւետարանն սա է թէ Հայ եկեղեցւոյն աշ-
խատութեան կողմնէ հարածանք և շա-
րաւար վարձարան առ «աւետարանական
եղարան» հարկ բրտ. որ հարածանք բաժ-
նուին աղբարան եկեղեցին: Յայտնալով
հարածող իշխանութիւնն է, հայկին որ
իւր ոչխարներն զորոշուել փարտուել ու-
գած է զհոսե փոխել համար:

Երբեք ընթացքի մէջ, էր բողոքականու-
թիւնն մասն գտաւ առ Հայս:

Միջակէ վարձարան կ'ըսեն թէ Երեւն ծրագրի
մէջ չկար Հայ եկեղեցւոյ մէջ բաժանուել
յուսակալ բերելու աշխատելու Ուրեմն ոչ,
Հայրն միջէ ուղեցին իրենց Հայրն ին-
կեղեցւոյ բաժանուել. Երբեքն ուր
աւետարանն սա է թէ Հայ եկեղեցւոյն աշ-
խատութեան կողմնէ հարածանք և շա-
րաւար վարձարան առ «աւետարանական
եղարան» հարկ բրտ. որ հարածանք բաժ-
նուին աղբարան եկեղեցին: Յայտնալով
հարածող իշխանութիւնն է, հայկին որ
իւր ոչխարներն զորոշուել փարտուել ու-
գած է զհոսե փոխել համար:

Միջակէ վարձարան կ'ըսեն թէ Երեւն ծրագրի
մէջ չկար Հայ եկեղեցւոյ մէջ բաժանուել
յուսակալ բերելու աշխատելու Ուրեմն ոչ,
Հայրն միջէ ուղեցին իրենց Հայրն ին-
կեղեցւոյ բաժանուել. Երբեքն ուր
աւետարանն սա է թէ Հայ եկեղեցւոյն աշ-
խատութեան կողմնէ հարածանք և շա-
րաւար վարձարան առ «աւետարանական
եղարան» հարկ բրտ. որ հարածանք բաժ-
նուին աղբարան եկեղեցին: Յայտնալով
հարածող իշխանութիւնն է, հայկին որ
իւր ոչխարներն զորոշուել փարտուել ու-
գած է զհոսե փոխել համար:

Միջակէ վարձարան կ'ըսեն թէ Երեւն ծրագրի
մէջ չկար Հայ եկեղեցւոյ մէջ բաժանուել
յուսակալ բերելու աշխատելու Ուրեմն ոչ,
Հայրն միջէ ուղեցին իրենց Հայրն ին-
կեղեցւոյ բաժանուել. Երբեքն ուր
աւետարանն սա է թէ Հայ եկեղեցւոյն աշ-
խատութեան կողմնէ հարածանք և շա-
րաւար վարձարան առ «աւետարանական
եղարան» հարկ բրտ. որ հարածանք բաժ-
նուին աղբարան եկեղեցին: Յայտնալով
հարածող իշխանութիւնն է, հայկին որ
իւր ոչխարներն զորոշուել փարտուել ու-
գած է զհոսե փոխել համար:

Միջակէ վարձարան կ'ըսեն թէ Երեւն ծրագրի
մէջ չկար Հայ եկեղեցւոյ մէջ բաժանուել
յուսակալ բերելու աշխատելու Ուրեմն ոչ,
Հայրն միջէ ուղեցին իրենց Հայրն ին-
կեղեցւոյ բաժանուել. Երբեքն ուր
աւետարանն սա է թէ Հայ եկեղեցւոյն աշ-
խատութեան կողմնէ հարածանք և շա-
րաւար վարձարան առ «աւետարանական
եղարան» հարկ բրտ. որ հարածանք բաժ-
նուին աղբարան եկեղեցին: Յայտնալով
հարածող իշխանութիւնն է, հայկին որ
իւր ոչխարներն զորոշուել փարտուել ու-
գած է զհոսե փոխել համար:

Գանձեր նկատուի անոնց հաւաքումներն (ido-
latry) կամ ճակատագրական արարողի-
քներ: Երեւակայէ Հայ եկեղեցին երկու մար-
ցակից աղբարաններն միջէ երկու մար-
ցակից եւ բողոքական, Պատկանին
կը շնորհակտ թէ մեր ու ձեր միջև տար-
բերութիւնն միջէ չէ, իսկ բողոքականն
անհանգիստ էր միջոցաւ Հայ եկեղեցւոյ գիւ-
րադպարութիւններն, եկեղեցի մի որ աշ-
խարհի վրայ առաջին աղբարան քրիստո-
նեական եկեղեցին լինելու եւ ի պահան-
ջութիւն քրիստոնեական հաստատուի վար-
դաներն ու բանակներն զորոշուել լինե-
լու արդար խորհուրդութիւնն կը զգալ,
ի՞նչպէս չէր ինչպէս երբ կուտակուական
բաժնէ իրեն ընդպրոչն այնպիսաց կող-
մանէ որոյ այնքան յարապից համակրանք
նպատ է, Յայնժամ կ'ըսեն կը կարճէր
մարդը բողոքական աւետարանչութեան
թափաքանի ստուերին ետեւ բողոքակա-
նութիւնն, և երբ կ'իմանայ թէ արդար
եկեղեցին բաժնէր բողոքական և հետա-
ման կը նկատուի այս աւետարանչաց կող-
ման կը զարդարել կը լինի արդարա-
նակի և իւր խառնութիւնը համակրանքի:
Մեք այս խոսքերով չենք ուզեր բա-
ժանանք բողոքական պատմականութեան
թիւնը ընդպրոչն միջոցաւ, Հայ կ'ըսեն
միջակային կ'ըսեն նկատմանը «Աւետա-
րանական եղարան», սոցա ալ կ'ըսեն և
խառն ընդառնութիւններն, պատա-
կանալու լուսաւորականութեան հարցին
չունեն ի Պարտիւրարանին, ամենայն
ի միայն գործած են: Բայց անդիմա-
կութիւնն կը պահանջէ որ անհանգիստ
պատմանը վերադրեն միջոցաւ ըն-
կերտութիւն, Լոյսեղ վարձարան մ'էս, և
յայտն պիտի համաձայնի ինչ:

Գործընդիմ այժմ ցոյցնել այն օգտակա-
րալայն և խոսեցութիւնն ընթացք որով
կարելի և պարտին հետեւի միջոցաւ
Պարտ ընկերութիւնն խոստովանութեան
ծառայողութիւնը ինչպէս կան հոռուա-
կան և լուսաւորական նախապաշար-
ունակը, ունէին նաև իրենց երկրին իւր
յայտնական լոյսը: Այսպէս անհանգիստ
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

Արեւ, պարտիւր զուտութիւնն թէ գոհունակ էր միջոցաւ
զուտութեան փոխարեալ շաւիկն ան-
խոտոր ընթանալ: Անեղ ալ փառն զի
կար չէր, սխալական և անխառն ինչ,
մասնաւոր որ Աւետարանի լուսնի հետ
կը կրնէ իրենց բողոքական նախապա-
շարունակը — զի իսկ բողոքական նա-
խապաշարունակը ինչպէս կան հոռուա-
կան և լուսաւորական նախապաշար-
ունակը, ունէին նաև իրենց երկրին իւր
յայտնական լոյսը: Այսպէս անհանգիստ
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

Արեւ, պարտիւր զուտութիւնն թէ գոհունակ էր միջոցաւ
զուտութեան փոխարեալ շաւիկն ան-
խոտոր ընթանալ: Անեղ ալ փառն զի
կար չէր, սխալական և անխառն ինչ,
մասնաւոր որ Աւետարանի լուսնի հետ
կը կրնէ իրենց բողոքական նախապա-
շարունակը — զի իսկ բողոքական նա-
խապաշարունակը ինչպէս կան հոռուա-
կան և լուսաւորական նախապաշար-
ունակը, ունէին նաև իրենց երկրին իւր
յայտնական լոյսը: Այսպէս անհանգիստ
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

Արեւ, պարտիւր զուտութիւնն թէ գոհունակ էր միջոցաւ
զուտութեան փոխարեալ շաւիկն ան-
խոտոր ընթանալ: Անեղ ալ փառն զի
կար չէր, սխալական և անխառն ինչ,
մասնաւոր որ Աւետարանի լուսնի հետ
կը կրնէ իրենց բողոքական նախապա-
շարունակը — զի իսկ բողոքական նա-
խապաշարունակը ինչպէս կան հոռուա-
կան և լուսաւորական նախապաշար-
ունակը, ունէին նաև իրենց երկրին իւր
յայտնական լոյսը: Այսպէս անհանգիստ
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

Արեւ, պարտիւր զուտութիւնն թէ գոհունակ էր միջոցաւ
զուտութեան փոխարեալ շաւիկն ան-
խոտոր ընթանալ: Անեղ ալ փառն զի
կար չէր, սխալական և անխառն ինչ,
մասնաւոր որ Աւետարանի լուսնի հետ
կը կրնէ իրենց բողոքական նախապա-
շարունակը — զի իսկ բողոքական նա-
խապաշարունակը ինչպէս կան հոռուա-
կան և լուսաւորական նախապաշար-
ունակը, ունէին նաև իրենց երկրին իւր
յայտնական լոյսը: Այսպէս անհանգիստ
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

Արեւ, պարտիւր զուտութիւնն թէ գոհունակ էր միջոցաւ
զուտութեան փոխարեալ շաւիկն ան-
խոտոր ընթանալ: Անեղ ալ փառն զի
կար չէր, սխալական և անխառն ինչ,
մասնաւոր որ Աւետարանի լուսնի հետ
կը կրնէ իրենց բողոքական նախապա-
շարունակը — զի իսկ բողոքական նա-
խապաշարունակը ինչպէս կան հոռուա-
կան և լուսաւորական նախապաշար-
ունակը, ունէին նաև իրենց երկրին իւր
յայտնական լոյսը: Այսպէս անհանգիստ
ու զոհողութիւններ յարդուութեամբ պա-
կեղծ համար:

պարտաւորուել կը մասնակցի, ընդդէմ դա-
սաղիկներ խորհումներ կամ հեղինակել
տալու ընդդէմ ճարտարապետ հայկական
բարոյական վերաշինելու տալու, առ տա-
կա:

Երբեւն հարցուն թէ ո՞ր կը մնայ տա-
կայն եկեղեցւոյ բարեկարգութիւնն:
Կը պատմականութիւնն է, այդ պարտ-
գայն տալ, արտաւան յատկ կ'ընթաց
եկեղեցւոյ բարեկարգութիւնն: Յատկ
կ'ընթաց այն մի և նոյն ժողովուրդ որով
աղբարան լուսաւորութիւնն յատկ կ'ըն-
թաց և նոր սերնդեան կրթութիւնը կը
զարգանայ: Երբ ժողովուրդը կը բարե-
կարգուի և կ'ընթացն և, իւր հետեւեալը,
պիտի բարեկարգուի, պարտին ըսել կը
բարեկարգուի, բարեկարգուած է: Ունէին
մեռնակն, պատմաբանն ու պատմական
վերայ համար պէտք չէ զայն բարեկար-
գելու խառն, արդէն այդ ամենայն նոր
կերպարանաւ կը ներկայանան լուսնի
առ լուսաւորականին, այնքան իրենց
բուն կերպարանաւ: Չայն լուսնայ եկե-
ղեցին բարեկարգութիւնն գործել չէ,
բանէ, այլ պարտ է ի մեռն գաւառաւոր-
կութեան տալ նոր սերնդեան ընդունել
անոնց բուն նշանակութիւնն և արժէք:
Ո՛ր, երանի թէ ունենային և մեք լուսն-
այն Ուրեմն: Եւ ինչ նման եկեղեցիներ,
եկեղեցի մի, անհանգիստ արժանաւոր գոր-
դարան, որ ամենայն լուսնայ միջ
գոհունակներն ու մեք գործընդիմ ներկա-
յութեանն այն խորին ապագայութիւնն կը
կրնէ որ լուսնայն արժանաւորութիւնն և
երկրագործութեան Այս, աղբարանցորէն
յիսկ մարդ կ'երկրագործ Աստուծոյ միջն աղբ-
արաններն մէջ է:

Ինչպէս ասան, ի՞նչ օգուտ երբ բո-
լոր պատմականութիւնն երբեք չէր
թողնուել պատմին մէջ կուտակել կը
կենսական ինչ արժէք տալով: Երբ մարդիկ
հարաւոր են ինչ ու Աւետարան, երբ
նորա Բողոքական կը ծնարարեն կամ Մա-
նուկին կ'երկրագործ:

Ուստի կը կրնանք թէ ժողովուր

